

Fælleserklæring fra møde den 17. november 1994 mellem regeringen og Færøernes landsstyre

Færøerne har i de senere år været ramt af en økonomisk krise. Indtægterne er faldet med 25-30 pct. siden 1989, arbejdsløsheden er steget til omkring 20 pct. af arbejdsstyrken, og der har gennem de seneste år været en nettoudvandring på 10-15 pct. af befolkningen. Virksomhedernes vanskeligheder har medført meget store problemer for banksektoren, der har måttet tilføres ca. 3 mia. kr. i kapitalindskud, primært fra landsstyret, for at undgå sammenbrud i den færøske økonomi.

Landsstyret har tillige haft behov for finansiering af tilbagebetalinger på lån-optagelser uden for Færøerne, hvorfor staten i årene 1992-1994 er trådt til ved at genudlåne ca. 4 mia. kr. af statens indenlandske låntagning. Landskassens samlede gæld er vokset fra 1 mia. kr. i 1989 til 6 mia. kr. i 1994. Dette har medført, at renteudgifterne på det færøske finanslovsforslag for 1995 lægger beslag på knap 20 pct. af landskassens samlede indtægter.

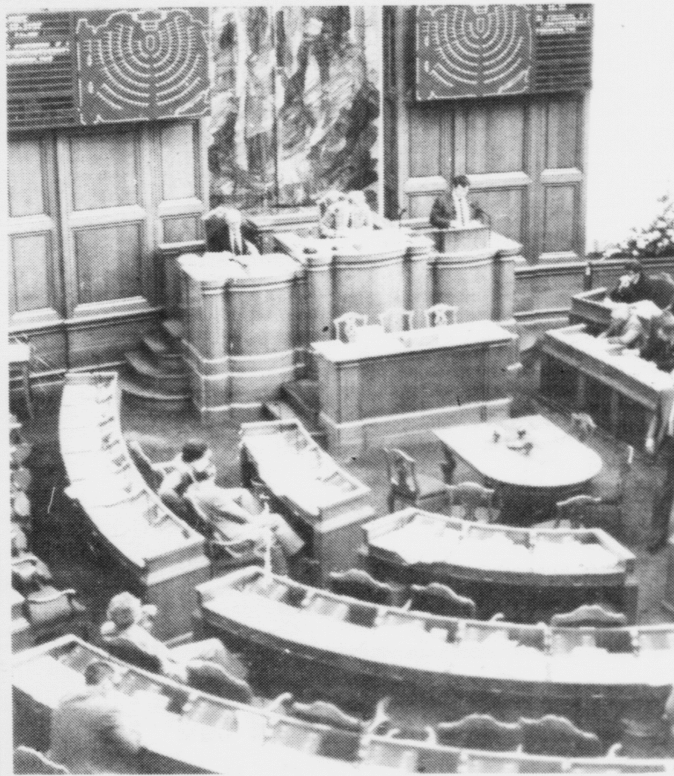
Gældsbyrden er en stor belastning for det færøske samfund. Landsstyret har fremsat ønske om, at staten eftergiver en del af den gæld, der kan henføres til rekapitaliseringen af den færøske banksektor, idet landsstyret har henvist til, at pengeinstitutlovgivning (herunder tilsyn) er et rigsansliggende. Det er landsstyrets opfattelse, at landskassen har båret en uforholdsmæssig stor andel af omkostningerne ved de færøske bankers krise.

Regeringen har henvist til, at rekapitaliseringen af banksektoren ligesom refinansieringen af landsstyrets gæld til Danmark og udlandet i medfør af rammeaftalen af 28. maj 1993 finansieres ved 6-årige stående statslån på samme rentevilkår, som staten kan låne til. Regeringen har således stillet kreditværdighed til rådighed men finder ikke at kunne påtage sig medansvar for den færøske bankkrise, og regeringen er derfor ikke indstillet på gælds eftergivelse.

Da statens lån til landsstyret er ydet som 6-årige stående lån, skal tilbagebetaling først påbegyndes i 1999. Landsstyrets finansiering af låneindfrielsen vil afhænge af den samfundsøkonomiske udvikling i den mellemliggende tid samt udsigterne for kulbrinteudvinding.

Allerede ved indgåelsen af rammeaftalen af 28. maj 1993 mellem regeringen og landsstyret blev det forudsat, at landsstyret også ud over indeværende år ville få behov for refinansiering af tilbagebetalinger på udlånslån. Der er derfor enighed om at bekræfte de hidtil indgåede aftaler, herunder rammeaftalen, aftale og protokol af 12. oktober 1993. I det følgende anføres nærmere om udmøntningen og om andre centrale dele af landsstyrets og regeringens politik til imødegåelse af kriseproblemerne under forudsætning af de bevilgende myndigheders tilslutning.

De hidtidige aftaler mellem regeringen og landsstyret har især koncentreret sig om banksektoren, landsstyrets økonomi og om at formulere en fiskeripolitik, der i løbet af nogle år kan sikre en genopbygning af fiskebestanden, som

kan danne basis for en bæredygtig samfundsøkonomi. Krisen har imidlertid haft lammende effekt på det færøske erhvervsliv. Landsstyret og regeringen har derfor drøftet mulighederne for at få den private erhvervssektor ud af dødvandet, og man er nået frem til de tiltag, der er nærmere beskrevet i kapitel III om erhvervsfremme.

I. Den offentlige sektor

Landsstyret og regeringen anser opnåelse af ligevægt på landskassens budget inden for en overskuelig årrække som en hovedmålsætning. Den økonomiske politik, således at yderligere stigning i gælden undgås. Med henblik herpå vil de færøske finanslove for 1995-1998 udvise en år til år reduktion i budgetunderskuddet med udgangspunkt i finansloven for 1994, således at drifts- og anlægsunderskuddet for 1995 ikke overstiger 220 mill. kr. og således, at der opnås ligevægt på finansloven for 1998. Landsstyret vil sikre gennemførelsen heraf ved strukturrationaliseringer og ved den aktivitetssøgning, der forventes at fremkomme de følgende år som følge af bl. a. de i kapitel III omtalte erhvervsfremmeinitiativer.

Formålet med strukturrationaliseringerne er at opnå en bedre udnyttelse af

de offentlige midler. Regeringen er indstillet på, såfremt landsstyret ønsker det og under landsstyrets ansvar, at stille ekspertbistand til rådighed for landsstyret. Landsstyret vil endvidere iværksætte udarbejdelse af en redegørelse om fiskernes indtægts sikring. Resultaterne af disse indsatser vil blive fremlagt senest den 1. august 1995.

Regeringen vil søge om tilslutning til refinansiering af afdrag i 1995 på landsstyrets gæld til udlandet og Danmark, som indeholdt i de i bilag a til Rammeaftalen af 28. maj 1993 opregnede lån, og på rammeaftalens vilkår. Ved benyttelse af aktuelle valutakurser drejer det sig om et samlet beløb på ca. 970 mill. kr. hvoraf 170 mill. kr. til staten.

Det finansieringsunderskud, der henhæfter måtte eksistere, finansierer landsstyret selv ved låntagning på Færøerne eller på det danske kapitalmarked.

Kommunerne arbejder for at opnå løbetidsforlængelse og lempelser af rentevilkårene på den faste gæld. Som et led heri vil landsstyret og regeringen søge de bevilgede myndigheders tilslutning til at forlænge de ydede garantier på lån fra Kommunekredit på linie med resultat af forhandlingerne med de øvrige kreditorer, som forudsættes ikke at belaste landskassen eller statskassen. Landsstyret vil fortsat arbejde på at gennemføre en forenkling af kommunestrukturen.

Statens bloktilskud for 1995 fastsættes

på samme niveau som i 1994, nemlig 826, 1 mill. kr. i 1994-prisniveau, d.v.s. 843,4 mill. kr. i 1995-niveau.

I forbindelse med iværksættelsen af en generel bloktilskudsordning pr. 1. juli 1993, er der sket et udredningsarbejde vedrørende en ny bloktilskuds aftale, der skal afløse aftalen fra 1987. Der optages forhandlinger om en ny aftale om bloktilskuddet, der skal gælde fra 1996, og forhandling om refinansiering af landsstyrets tilbagebetalinger i 1996 på gæld til udlandet og Danmark i lyset af landsstyrets forslag til finanslov for 1996, jfr. rammeaftalen af 28. maj 1993. Landsstyret agter snarest muligt at fremsende et oplæg om principperne for en ny bloktilskuds aftale.

I tilknytning til udredningsarbejdet om bloktilskuddet er der påbegyndt et arbejde med gennemførelse af rammelovgivning for social-, sundheds- og undervisningsområdet, som forudsættes vedtaget i Lagtinget og Folketinget inden 1. april 1995. Landsstyret fremsætter inden udgangen af 1995 forslag om udfyldende lovgivning, der gennemføres i Lagtinget til ikrafttræden senest ved udgangen af lagtingssamlingen 1995/96. Regeringen er indstillet på, såfremt landsstyret ønsker det og under landsstyrets ansvar, at stille den nødvendige ekspertbistand til rådighed for landsstyret. Gennemførelse af rammelovgivning og udfyldende lovgivning er ikke præjudicerende for forhandling om en ny aftale om bloktilskud.

II. Fiskeripolitikken

Af hensyn til de fremtidige erhvervs- og indkomstmuligheder på Færøerne indførte Lagtinget fra marts 1994 fangstkvoter i det færøske fiskeri. Ifølge lov om erhvervsfiskeri skal Lagtinget senest den 10. august 1995 vedtage fangstkvoter for kvoteåret 1. september 1995 til 31. august 1996.

Niveauet for disse fangstkvoter baseres på anbefalingerne i rapporten fra Strukturudvalget 1. juli 1993 samt den seneste biologiske rådgivning med henblik på genopbygning af bestandene. Strukturudvalget anbefalede, at man i årene 1994-1998 genopbyggede de økonomiske vigtige torske- og kullerbestanden ved at fastsætte uændrede fangstkvoter, indtil bestandene havde nået en bestemt kritisk størrelse. For andre centrale bestande foresloges det at fastholde det daværende fangsttryk.

Det er landsstyrets vurdering, at de fangstkvoter, som Lagtinget vedtog den 10. august 1994, vil kunne lede til en genopbygning af de pågældende fiskebestande. Landsstyret har i en dialog med erhvervet undersøgt, om der findes reguleringssystemer, der lige så effektivt som de nugældende totale og individuelle kvoter opfylder formålene at genopbygge bestandene og at tilpasse fiskeritilstanden til ressourcegrundlaget. Et sådant system er ikke påvist hidtil, men arbejdet er ikke afsluttet.

Med den valgte plan for genopbygning af torske- og kullerbestandene kan